

FINDEISEN, DUŠANA:

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI

*Ljubljana, Društvo za izobraževanje
za tretje življenjsko obdobje, 2010*

»Stvaritev meščanov in vez med njimi« je avtorica Dušana Findeisen podnaslovlila obravnavano publikacijo, ki je v začetku tega leta izšla v založništvu Društva za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje in s finančno pomočjo Mestne občine Ljubljana. V njej avtorica opisuje prehojeno pot od nastanka prve univerze za tretje življenjsko obdobje v Sloveniji daljnega leta 1986 do današnjih dni, z vsemi iskanji vsebin, načinov organizacije in dela.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, ki je danes mreža 44 univerz, razpredena po vsej Sloveniji, je nastajala ob vzajemnem učenju in spreminjanju vseh sodelujočih. Iz jezikovnega izobraževanja in jezikovnega tečaja za slušatelje v tretjem življenjskem obdobju, pozneje študijskega krožka, je s prizadevanjem, temelječem predvsem na ustvarjalnosti in prostovoljnem delu snovalk, nastala Univerza za tretje življenjsko obdobje.

Knjigo poleg predgovora, uvoda, povzetka ter kazal sestavlja pet poglavij, v katerih avtorica razgrinja potek nastajanja Univerze za tretje življenjsko obdobje ter nekatere dileme sodobnega časa, ki se nanašajo na položaj in probleme starejših, starajočo se družbo ter izobraževanje starejših odraslih.

V prvem poglavju »Tretje življenjsko obdobje« avtorica seznanja bralca z življenjskimi obdobji in njihovimi značilnostmi, pri čemer se osredotoči predvsem na problematiko tretjega življenjskega obdobja, starosti, pomen izobraževanja v tem obdobju, vključujoč tudi

razvojne vidike in koncepte, vse od prvih zametkov izobraževanja odraslih do sodobnega koncepta permanentnega izobraževanja.

Drugo poglavje prinaša pretanjen popis dogajanja in prvih zametkov jezikovnega izobraževanja za starejše pri nas, od prvih študijskih srečanj slušateljev skupine za učenje francoskega jezika Centra za tuje jezike Ljubljana do navezovanja medsebojnih odnosov, izbiranja izobraževalnih metod in didaktičnih prijemov.

Dušana Findeisen

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI:
stvaritev meščanov in vez med njimi

LJUBLJANA'S THIRD AGE UNIVERSITY:
A Creation of Its Townspeople, and the Tie between the Two

V tem prizadevanju so nastala tudi prva načela izobraževanja starejših: pomembni so tako znanje kot odnosi v učni skupini; izobraževanje se prepleta z druženjem; učitelj upošteva posebnosti vsakega slušatelja; učenje je doživljajsko ter povezano z življenjem in kulturnimi vsebinami.

V tretjem poglavju avtorica opiše formalni nastanek in ustanovitev Univerze za tretje življenjsko obdobje na pobudo tedanjega Andragoškega društva Slovenije. Podpora temu sta bili teoretski študiji »Razvijanje koncepta in izobraževanje mentorjev« ter »Programi, ki bodo namenjeni upokojencem« avtorice Ane Krajnc. Formalna ustanovitev inštitucije za izobraževanje starejših je spodbudila nastanek prvih študijskih krožkov. Sledila so odmevna srečanja in medijske predstavitve na novo ustanovljene univerze, ne le v Sloveniji, temveč tudi v drugih republikah tedanje Jugoslavije. Univerza se je vse bolj povezovala s sorodnimi ustanovami tudi čez mejo. Vzporedno so se razvijale naloge in vloge tako učiteljev/mentorjev kot slušateljev, ob skupnem učenju so se krepili in razvijali medosebni odnosi. Ustanovitev Univerze za tretje življenjsko obdobje v Sloveniji, temelječa predvsem na ustvarjalnosti in prostovoljnem delu snovalk, je spodbudila nastajanje podobnih ustanov v večini regij nekdanje Jugoslavije.

Četrto poglavje »Povzetek spoznanj« avtorica začne s stavkom: »Staranje ni trpljenje, temveč naravni proces«, ob tem oživlja zahtevo po enakovrednem dostopu vseh generacij do virov družbene blaginje in do izobraževanja, temelječi na načelu družbene pravičnosti. Poudarja, da gre pri izobraževanju starejših odraslih tudi za povezovanje generacij, za ponujanje obojestranske medgeneracijske solidarnosti in pomoči. Pri izobraževanju starejših se razvija povezava z okoljem in življenjem, predvsem prek študijskih krožkov kot specifične oblike izobraževanja. Avtorica predstavi izobraževalne metode in didaktične posebnosti pri izobraževanju starejših ter razdela vlogo

mentorja in animatorja v študijskem krožku, kjer se vsi učijo od vseh.

V Dodatku avtorica ponudi bralcu vpogled v današnji čas delovanja Univerze za tretje življenjsko obdobje in znotraj tega v značilnosti učenja v majhnih skupinah, študijskih krožkih in drugih samopomočnih študijskih skupinah. Skozi analizo starajoče se družbe – kar vse bolj postaja tudi Slovenija – ponuja rešitve s konceptom dejavnega staranja, s posebnim poudarkom na pomenu izobraževanja starejših. Knjiga Dušane Findeisen je verodostojen opis nastajanja delčka slovenske zgodovine izobraževanja odraslih. S pionirskim razvijanjem modela izobraževanja starejših se je Slovenija uvrstila v sam evropski vrh po deležu starejših, ki se izobražujejo. Izobraževanje starejših je danes nujno, ker se svet nenehno in vse hitreje spreminja, z novimi znanji pa tudi starejši ostajajo vpeti v tokove in okolja sodobnega življenja in sveta.

Tanja Šulak